

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE

**KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE IN UPRAVLJANJANJE
GLASBENE AVTORSKE PRAVICE NA PODROČJU JAVNEGA
IZVAJANJA**

Ljubljana, september 2016

NEVENKA JANEŽIČ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Nevenka Janežič, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Kolektivne organizacije in upravljanje glasbene avtorske pravice na področju javnega izvajanja, pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem izr. prof. dr. Mitja Kovač.

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil/-a samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil/-a vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil/-a;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal/-a v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil/-a soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 27.09.2016

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	2
1.1 Razvoj.....	2
1.2 Temeljne naloge kolektivnih organizacij	2
1.3 Pooblastila	3
1.4 Nadzor nad kolektivnimi organizacijami	3
1.4.1 Vrste nadzora	3
1.4.2 Notranji nadzor	3
1.4.3 Zunanji nadzor	3
1.5 Vrste kolektivnih organizacij	4
2 PRAVNA UREDITEV KOLEKTIVNIH ORAGNIZACIJ V EVROPSKI UNIJI..	5
2.1 Pravna ureditev.....	5
2.1.1 Zakonodaja	5
2.1.2 Evropski parlament in svet	5
2.1.3 Evropska komisija	6
2.1.3.1 Naloge Evropske komisije	6
2.1.3.2 Direktive	6
2.1.3.3 Direktiva 2014/26/EU	6
2.1.4 CISAC.....	7
3 KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE V SLOVENIJI.....	7
3.1 Pravna ureditev v Sloveniji	7
3.1.1 Zakonodaja	7
3.1.2 Obvezno in prostovoljno kolektivno upravljanje	8
3.1.2.1 Obvezno kolektivno upravljanje.....	8
3.1.2.2 Prostovoljno kolektivno upravljanje.....	8
3.2 Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino	8
3.2.1 Zgodovina	8
3.2.2 Izdaja dovoljenja za kolektivno upravljanje	9
4 SLOVENSKA KOLEKTIVNA ORGANIZACIJA ZA ZAŠČITO GLASBENE	
AVTORSKE PRAVICE.....	10
4.1 Združenje SAZAS	10
4.2 Zgodovina.....	11
4.3 Zakoni in Pravilniki.....	11
4.3.1 Zakon o avtorski in sorodih pravicah (ZASP).....	11

4.3.2	Zakon o društvih.....	11
4.3.3	Statut Združenja SAZAS	12
4.3.4	Pravilnik o zaščiti glasbene avtorske pravice in delitvi avtorskih honorarjev ..	12
4.3.5	Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del.....	12
4.4	Temeljne dejavnosti	13
4.5	Struktura združenja	13
4.5.1	Zbor članov Združenja SAZAS.....	13
4.5.2	Upravni odbor (UO)	14
4.5.3	Glasbeni odbor (GO)	14
4.5.4	Nadzorni odbor.....	14
4.5.5	Disciplinsko razsodišče	14
4.6	Mednarodno sodelovanje	14
4.6.1	Krovna združenja	14
4.6.2	Tuja društva	15
4.6.3	Izplačila tujim društvom.....	15
5	KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE GLASBENE AVTORSKE PRAVICE NA PODROČJU JAVNEGA IZVAJANJA NA KONCERTIH IN PRIREDITVAH ...	15
5.1	Postopek prijave prireditve	15
5.2	Sporazumi	16
5.3	Določitev tarife	17
5.4	Obračun avtorskega honorarja	18
5.4.1	Osnova za obračun avtorskega honorarja.....	18
5.4.2	Popusti	19
5.4.2.1	Vrste popustov	19
5.4.2.2	Osnovni popusti	19
5.4.2.3	Popusti po sporazumu.....	20
5.5	Individualno upravljanje glasbene avtorske pravice.....	20
5.5.1	Pravna podlaga	20
5.5.2	Težave z individualnim upravljanjem	20
6	SODNA PRAKSA.....	21
	SKLEP.....	22
	LITERATURA IN VIRI:.....	24

UVOD

Namen te zaključne strokovne naloge je predstavitev kolektivnih organizacij in upravljanje glasbene avtorske pravice na področju javnega izvajanja. Predstavila bom delovanje kolektivnih organizacij, vrste ter zakonodajo, na podlagi katere delujejo kolektivne organizacije. Večji poudarek bo na slovenski kolektivni organizaciji za zaščito glasbene avtorske pravice Združenju SAZAS ter javnemu izvajanju glasbenih del. Cilj naloge je ugotovili, ali je v Sloveniji obvezno kolektivno upravljanje glasbene avtorske pravice ali ne. Pri delu bom uporabila deskriptivno metodo s študijem domače in tuje literature, ki jo bom podkrepila z informacijami, pridobljenimi na podlagi trenutnih opazovanj in izkušenj.

Kot so že v zgodovini, natančneje konec 18. stoletja, ugotovili, da je individualno upravljanje avtorske pravice zaradi množične in različnih vrst uporabe avtorskih del praktično nemogoče, jih je to spoznanje pripeljalo do združevanja imetnikov avtorskih pravic v kolektivne organizacije. Naloga kolektivnih organizacij je uveljavljanje in pobiranje nadomestil za uporabo avtorskih del ter delitev avtorskih nadomestil imetnikom avtorske pravice. Kolektivne organizacije delujejo na podlagi državnih zakonov ter evropskih direktiv. Da pri delovanju ne bi prihajalo do zlorab, so ustanovljeni različni uradi, ki preverjajo in nadzirajo pravilno delovanje ter spoštovanje zakonov in direktiv.

Javna izvajanja glasbenih avtorskih del so edina izjema v obveznem kolektivnem upravljanju, ki omogoča individualno upravljanje glasbene avtorske pravice. Pogoj za individualno upravljanje glasbene avtorske pravice je, da je glavni izvajalec hkrati tudi imetnik vseh pravic izvedenih del na prireditvi. Z nepoznavanjem zakona prihaja do nezadovoljstva med avtorji, ki želijo svoje avtorske pravice urejati individualno, a jih ne morejo, saj si delijo svoje avtorske pravice še z drugimi imetniki avtorske pravice, pa naj bodo to drugi avtorji ali pa založbe, kamor so prenesli del materialnih avtorskih pravic.

V prvem delu bom predstavila razvoj kolektivnih organizacij; zakaj so nastale, kakšne so njihove naloge ter pooblastila. Predstavila bom tudi pravno ureditev kolektivnih organizacij v Evropski uniji; katere direktive so bile sprejete ter s kakšnimi novimi izzivi se zdaj soočajo kolektivne organizacije. Prav tako bom predstavila zakonodajno ureditev kolektivnih organizacij v Sloveniji. V drugem delu se bom osredotočila na Združenje SAZAS, kolektivno organizacijo za zaščito glasbenih avtorskih del v Republiki Sloveniji. Predstavila bom, katere so njene temeljne dejavnosti, strukturo organov odločanja ter pomen mednarodnega sodelovanja z drugimi kolektivnimi organizacijami. Podrobno bom opisala način obračunavanja avtorskega nadomestila, določitev tarife ter sklenjene sporazume. Na koncu se bom posvetila še individualnemu upravljanju glasbene avtorske pravice in težavam, povezanim s tem.

Iz opazovanj iz prakse lahko povem, da gre pri javnih izvajanjih v večini primerov za obvezno kolektivno upravljanje glasbene avtorske pravice in da so individualna upravljanja prej izjema kot množična praksa.

1 KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE

1.1 Razvoj

Sam začetek kolektivne organizacije segaja v Francijo, v 18. stoletje, ko je francoski dramatik Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais vodil bitke proti gledališčem, ki niso hotela priznati pravice avtorjev do nadomestil tako ekonomskega kot moralnih. Na njegovo pobudo se je 3. julija leta 1777 zbralo dvaindvajset avtorjev, ki so ustanovili prvo društvo dramskih avtorjev Bureau de legislation dramatique, ki je bilo osnova za pozneje ustanovljeno društvo Societe des auteurs et compositeur dramatiques (SACD). Več kot pol stoletja pozneje, konec leta 1837, so francoski pisatelji ustanovili društvo pisateljev Société des gens de lettres (SGDL). Seveda to niso bile kolektivne organizacije v pravem pomenu besede, kot jih poznamo danes. To se je zgodilo desetletje pozneje, ko so leta 1947 skladatelja Paul Henion in Victor Parizot ter pisatelj Ernest Bourget s podporo svojega založnika vložili tožbo zoper lastnika lokala »Ambassadeurs«, ker je od njih zahteval plačilo sedeža in hrane v lokalu, ni jim pa želel plačati, za izvedbo njihovega avtorskega dela. Sodišče je naložilo lastniku lokala plačilo nadomestila za uporabo glasbe. S tem se je odprlo novo področje zaščite avtorske pravice za avtorje glasbe in besedila za neodrsko delo, vendar se je kmalu pokazala pomanjkljivost, da ne bodo mogli nadzorovati in uveljavljati pravic do izplačila avtorskega honorarja. To spoznanje je leta 1850 pripeljalo do ustanovitve, še danes delujoče francoske kolektivne organizacije Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (v nadaljevanju SACEM).

Konec 19. in začetek 20. stoletja so se v skoraj vseh evropskih državah ustanovila podobna združenja. Društva so med seboj začela poslovati s podpisom dvostranske pogodbe o vzajemnem zastopanju. Zaradi potrebe po koordinaciji ter učinkovitejši zaščiti avtorske pravice je 18 združenj junija 1926 ustanovilo Mednarodno konfederacijo društev avtorjev in skladateljev (Confederation Internationale des Societes d'Auteurs et Compositeurs – v nadaljevanju CISAC) (Ficsor, 2002, str. 19-20).

1.2 Temeljne naloge kolektivnih organizacij

Temeljne naloge kolektivnih organizacij so, da na podlagi pooblastila imetnikov pravic oz. na podlagi zakona izvajajo nadzor uporabe avtorskih del, izdajajo dovoljenja ter pobirajo in delijo zbrana sredstva imetnikom pravic, uveljavljajo varstvo avtorskih pravic pred sodišči. Za izvedbo teh nalog morajo imeti za to primeren kader, svojo bazo del ter osebne podatke imetnika pravic. Svojo bazo del lahko povečajo le, če avtorji prijavljajo svoja dela organizaciji (Ministrstvo za javno upravo Republike Slovenije, 2005–2014).

1.3 Pooblastila

Imetnik avtorske pravice, lahko posamezno kolektivno organizacijo pooblasti za opravljanje njenih nalog (prostovoljno kolektivno upravljanje), ki temelji na Pogodbi med avtorjem in kolektivno organizacijo. Z njo avtor daje pooblastilo kolektivni organizaciji za upravljanje svojih določenih pravic. Lahko pa ga določa celo sam zakon (obvezno kolektivno upravljanje). To pomeni, da se morajo avtorske pravice upravljati samo preko kolektivne organizacije ne glede na to, ali to avtor želi ali ne (Trampuž, 2007, str. 53-54).

1.4 Nadzor nad kolektivnimi organizacijami

1.4.1 Vrste nadzora

Zaradi zakonskega ali dejanskega monopolnega položaja kolektivnih organizacij je potreben stalen nadzor nad pravilnim delovanjem le-teh. Nad posameznimi kolektivnimi organizacijami se lahko izvaja tako zunanji, kot notranji nadzor.

1.4.2 Notranji nadzor

Notranji nadzor se izvaja s strani imetnikov pravic, saj lahko vsak član kolektivne organizacije zahteva, da v roku, ki je določen v statutu, dobi na vpogled letno finančno poročilo in poročilo njenega nadzornega odbora. Ta pravica je določena v 160. členu Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur. L. RS, št.16/07–uradno prečiščeno besedilo, 68/08, 110/13 in 56/15, v nadaljevanju ZASP) in ni omejena le na redne člane, temveč velja za vsakega člana. Prav tako lahko po tem členu (ZASP, 160.člen) »najmanj desetina rednih članov zahteva, da eden ali več neodvisnih izvedencev na stroške kolektivne organizacije pregleda njeno poslovanje, razen če je bil na podlagi te določbe v tekočem letu tak pregled že opravljen.« Poleg članov kolektivne organizacije morajo nadzor nad poslovanjem opraviti tudi organi upravljanja kolektivne organizacije, saj morajo pregledati letna poročila, poročila revizorske družbe, mnenja pooblaščenega revizorja, finančni načrt za prihodnje leto (Trampuž, 2007, str. 149-150).

1.4.3 Zunanji nadzor

Zunanji nadzor nad kolektivnimi organizacijami izvršuje organ, ki je izdal dovoljenje. Skladno s 162.členom ZASP lahko (ZASP, 2.točka 162.člen) »pristojni organ od kolektivne organizacije kadar koli zahteva poročila o poslovnih zadevah kakor tudi vpogled v poslovne knjige in druge poslovne dokumente v potrebnem obsegu na podlagi obrazložene in natančne pisne zahteve za pregled predmeta, določenega v zahtevi.« Kolektivna organizacija pa je dolžna sama sporočati kakršnokoli spremembo glede (ZASP, 4.točka 162.člen) »spremembe statuta, skupne sporazume z združenji uporabnikov, tarife

in njihove spremembe, sporazume s tujimi kolektivnimi organizacijami, sklepe skupščine kolektivne organizacije.« po tem istem členu so prav tako dolžna pošiljati (ZASP, 4.točka 162.člen) »letna poročila in poročilo revizijske gospodarske družbe skupaj z mnenjem pooblaščenega revizorja o pravilnosti in skladnosti poslovanja kolektivne organizacije s tem zakonom, notranjimi akti kolektivne organizacije in sporazumi, ki jih je kolektivna organizacija sklenila z drugimi« (Trampuž, 2007, str. 151).

1.5 Vrste kolektivnih organizacij

Kolektivne organizacije lahko razvrščamo na podlagi številnih vidikov. Delijo se na pravni status (osebe civilnega prava, osebe javnega prava), glede na kategorijo uveljavljenih avtorskih del (glasbena dela, knjižna dela, fotografska dela), vrsto pravic, ki jih uveljavljajo (avtorske pravice, pravice izvajalcev, pravice založnikov). Pri slednjih so možne tudi različne kombinacije ter vrst (Trampuž, 2007, str. 37).

Trampuž (2007, str. 37) pravi: »Posamične nacionalne kolektivne organizacije se mednarodno povezujejo v mednarodna krovna združenja, ki so lahko regionalna ali globalna« (Trampuž, 2007, str. 37).

Svetovna združenja so pomembna za mednarodno in strokovno dejavnost kolektivnih organizacij na globalni ravni. Med najpomembnejša združenja spadajo:

- CISAC – Confédération internationale des sociétés d'auteurs et compositeurs, je združenje (v nadaljevanju CISAC), ki ima 239 članov iz 123 držav; (CISAC, 2015)
- BIEM – Bureau International des Sociétés Gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique združuje (v nadaljevanju BIEM) 55 članov iz 58 držav; (BIEM, b.l.)
- IFRRO – International Federation of Reproduction Rights Organisations (v nadaljevanju IFRRO) (IFRRO, 2005)
- SCARP – Societies' Council for the Collective Management of Performers' Rights (v nadaljevanju SCARP), ima 61 članov iz 44 držav (SCARP, 2013)

V evropska združenja se združujejo kolektivne organizacije iz Evropske unije in Evropskega gospodarskega prostora. Med najpomembnejša združenja spadajo:

- GESAC – European Grouping of Societies of Authors and Composers (v nadaljevanju GESAC), ima 34 članov iz 27 držav (GESAC, 2016)
- EVA – European Visual Artists (v nadaljevanju EVA), ima 24 članov (European Visual Artists, 2013)
- AEPO – ARTIS – Association of European Performers' Organisations (v nadaljevanju APRO), ima 36 članov iz 26 držav (AEPO, 2013)

2 PRAVNA UREDITEV KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJ V EVROPSKI UNIJI

2.1 Pravna ureditev

2.1.1 Zakonodaja

Z vstopom države v Evropsko unijo (v nadaljevanju EU) začnejo veljati tudi predpisi EU (EVROPA, 2016). »Pravni red EU zajema primarno in sekundarno zakonodajo. Vsi ukrepi EU temeljijo na pogodbah (primarni zakonodaji), ki so jih po demokratičnem postopku potrdile vse države članice EU. Sekundarna zakonodaja, ki vključuje uredbe, direktive in sklepe, izhaja iz načel in ciljev, zapisanih v pogodbah (EVROPA, 2016). V Pogodbi o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju PDEU) (Uradni list Evropske unije, C 202, 7. junij 2016, zvezek 59) je opredeljeno, kdo in na kakšen način določa zakone o intelektualni lastnini, in sicer v (PDEU, 118.člen), ki pravi:

»Pri vzpostavitvi ali delovanju notranjega trga Evropski parlament in Svet po rednem zakonodajnem postopku določita ukrepe za uvedbo evropskih pravic intelektualne lastnine, da se zagotovi enotno varstvo pravic intelektualne lastnine v vsej Uniji in vzpostavi centralizirana ureditev na ravni Unije na področju potrjevanja, usklajevanja in nadzorovanja. Svet po posebnem zakonodajnem postopku z uredbami določi jezikovno ureditev za evropske pravice intelektualne lastnine. Svet odloča soglasno po posvetovanju z Evropskim parlamentom.«

2.1.2 Evropski parlament in svet

»Parlament je sozakonodajalec in si s Svetom deli pristojnost za sprejemanje ter spreminjanje zakonodajnih predlogov in za sprejemanje proračuna Evropske unije. Nadzira tudi delo Komisije in drugih organov EU ter sodeluje z nacionalnimi parlamenti držav članic EU, ki prispevajo svoja mnenja.« (Evropski parlament, b.l.) Eno najpomembnejših poročil, ki ga je Evropski parlament sprejeli, je pripravila evropska poslanka iz Avstrije Raina A. M. Echerer v letu 2004, imenuje pa se Echerer Report, ki govori o sistemu skupnosti za kolektivne organizacije za avtorske pravice. Ta pravno-politični dokument ni pomemben le zaradi avtoritete organa, temveč zaradi svojih obsežnih vsebinskih in pravno-političnih usmeritev, naklonjenih kolektivnim organizacij kot nepogrešljivi povezavi med ustvarjalci in uporabniki varovanih del (Trampuž, 2007, stran 170). »Evropski parlament ima večjo moč, da zavrne predlog, kadar ne soglaša s Svetom.« (Evropa, 2016)

2.1.3 Evropska komisija

2.1.3.1 Naloge Evropske komisije

»Evropska komisija je politično neodvisno izvršno telo. Je edina institucija EU, ki Evropskemu parlamentu in Svetu predlaga sprejem nove zakonodaje, ki varuje interese EU in njenih državljanov o zadevah, o katerih ni mogoče učinkovito odločati na nacionalni ravni, na podlagi posvetovanja s strokovnjaki in javnostjo zagotavlja pravilne tehnične podrobnosti.« (EVROPA, 2016) »Skupaj s Sodiščem EU zagotavlja pravilno uporabo zakonodaje EU v vseh državah članicah.« (EVROPA, 2016) Zastopa države EU v mednarodnih organih, zlasti na področju trgovinske politike in humanitarne pomoči, v imenu EU sklepa mednarodne sporazume (EVROPA, 2016).

2.1.3.2 Direktive

Evropska komisija je večkrat pripravila Direktive, ki so pomembne za kolektivno upravljanje avtorskih pravic (URSIL, b.l.):

- Direktiva o pravnem varstvu računalniških programov,
- Direktiva o dajanju v najem, javnemu posojanju in določenih sorodnih pravicah,
- Direktiva o satelitskem oddajanju in kabelski retransmisiji,
- Direktiva o trajanju varstva avtorskih in sorodnih pravic,
- Direktiva o pravnem varstvu baz podatkov,
- Direktiva o informacijski družbi,
- Direktiva o sledni pravici za izvrševanje likovnih del,
- Direktiva o učinkovitem izvrševanju pravic intelektualne lastnine,
- Direktiva o trajanju varstva avtorske pravice in določenih sorodnih pravic,
- Direktiva o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu

2.1.3.3 Direktiva 2014/26/EU

Direktiva 2014/26/EU je prva takšna direktiva, ki na ravni EU »ureja oziroma harmonizira načela kolektivnega upravljanja avtorske in sorodnih pravic ter določa pravila za izdajanje več ozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu.« (Pretnar, 2015)

Direktivo bi bilo treba prenesti v slovenski pravni red najpozneje do 10. aprila 2016. »Glavna cilja direktive sta: oblikovanje ustreznega pravnega okvira za kolektivno upravljanje pravic, ki bo zagotovil boljše upravljanje in večjo preglednost delovanja kolektivnih organizacij na splošno ter spodbujanje in olajšanje izdajanja več ozemeljskih licenc za spletno uporabo varovanih del na notranjem trgu. Izpolnitev obeh ciljev naj bi

pripomogla k boljšemu dostopu uporabnikov do širšega izbora kulturnih dobrin in storitev. Za komercialno uporabo bo olajšan dostop do licenc za zagotavljanje glasbenih storitev v Evropski uniji, imetniki pravic pa bodo svoj prihodek povečali s širšo promocijo svojih del. Z dostopom do obsežnejših in bolj raznolikih repertoarjev naj bi se okrepila tudi kulturna raznolikost.« (URSL, 2014). Pretnar (2015 str. 26) pravi: »Ključna ugotovitev je, da je že dosedanja ureditev upravljanja kolektivnih organizacij v ZASP vsebinsko pravzaprav skladna z Direktivo 2014/26/EU, ki pa vendarle zahteva podrobnejšo ureditev. Direktiva tudi ne spreminja oziroma ne odpravlja sedanjega načela svobodne izbire statusne oblike za kolektivne organizacije, čeprav seveda ne prepoveduje opredelitve kakšne specifične statusne oblike. V vsakem primeru je jasno, da za upravljanje kolektivnih organizacij velja tisti zakon, ki ureja njihovo upravljanje, in ne zakon, ki je podlaga za izbiro njihove statusne oblike, tako kot to velja že zdaj.« (Pretnar, 2015)

2.1.4 CISAC

239 kolektivnih organizacij iz 123 držav je združenih v največjo in najbolj uveljavljeno globalno mrežo avtorskih kolektivnih organizacij Mednarodno konfederacijo društev avtorjev in skladateljev (Confederation Internationale des Societes d'Auteurs et Compositeurs – CISAC). Posredno le-ta zastopa več kot »štiri milijone avtorjev in založnikov znotraj umetniških repertoarjev: glasbeni, dramski, literarni, avdiovizualni, grafični in vizualne umetnosti.« (Združenje SAZAS, 2006-2013)

CISAC ščiti pravice in promovira interes ustvarjalcev po svetu. Skrbi, da so avtorske pravice s strani kolektivnih organizacij pravilno zastopane in da je pretok avtorskih honorarjev med državami pravilno izpeljan.

CISAC je bil ustanovljen leta 1926 kot nevladna, ne neprofitna organizacija s sedežem v Franciji. Zdaj ima poleg glavne pisarne še štiri regionalne pisarne v Afriki (Burkina Faso), Južni Ameriki (Čile), azijsko-pacifiški regiji (Kitajska) in Evropi (Madžarska) (CISAC, 2015).

3 KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE V SLOVENIJI

3.1 Pravna ureditev v Sloveniji

3.1.1 Zakonodaja

V Republiki Slovenij avtorsko pravo ureja Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP), ki v svojem 146. členu pravi (ZASP, 146.člen): »da so kolektivne organizacije pravne osebe, ki na podlagi dovoljenja pristojnega organa nepridobitno in kot edino dejavnost na podlagi pooblastila avtorja oziroma tega zakona v svojem imenu in za račun avtorjev«:

- dovoljujejo uporabo del iz repertoarja varovanih del pod podobnimi pogoji za podobne vrste uporabe,
- obveščajo uporabnike o višini nadomestil, ki jih predlagajo, in sklepajo z njimi sporazume o pogojih uporabe varovanih del,
- objavljajo tarife za plačilo nadomestil,
- sklepajo sporazume s tujimi kolektivnimi organizacijami,
- nadzorujejo uporabo del iz repertoarja,
- izterjujejo plačila nadomestil in avtorskih honorarjev,
- delijo zbrana sredstva imetnikom pravic v skladu z vnaprej določenimi pravili delitve,
- uveljavljajo varstvo avtorskih pravic pred sodišči in drugimi državnimi organi, vendar morajo o tako uveljavljenih pravicah predložiti avtorju račun.

3.1.2 Obvezno in prostovoljno kolektivno upravljanje

3.1.2.1 Obvezno kolektivno upravljanje

V Sloveniji ZASP v svojem 147 členu določa, da je v petih primerih kolektivno upravljanje obvezno. To pomeni, da se pravice morajo upravljati preko kolektivne organizacije, pa če to avtor in/ali uporabnik želita ali ne. V takem primeru pogodba z avtorjem ni potrebna, čeprav se v praksi kljub temu sklepa (Trampuž, 2007, str. 54).

3.1.2.2 Prostovoljno kolektivno upravljanje

Kot že samo ime pove, se avtor sam, prostovoljno odloči, ali bo sklenil pogodbo s kolektivno organizacijo in jo pooblastil za upravljanje svojih določenih pravic ali pa bo sam urejal svoje avtorske pravice.

3.2 Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

3.2.1 Zgodovina

Dovoljenje za kolektivno uveljavljanje izda Urad RS za intelektualno lastnino (v nadaljevanju Urad), ki je bil ustanovljen leta 1991, pod takratnim imenom Urad RS za varstvo industrijske lastnine, zdajšnje ime pa je dobil leta 1994, ko je začel veljati zakon o organizaciji in delovnem področju ministrstev, s katerim so mu bile dodeljene tudi pristojnosti na področju avtorske in sorodnih pravic (URSIL, b.l.).

Urad sodeluje z vsemi najpomembnejšimi mednarodnimi ustanovami na področju intelektualne lastnine (URSIL, s. a.):

- WIPO (World Intellectual Property Organisation) je specializirana agencija v okviru Organizacije združenih narodov, cilj katere je ozaveščanje in uveljavljanje varstva pravic intelektualne lastnine. Slovenija je postala njena članica leta 1992 (URSIL, b.l.),
- EVROPSKA UNIJA, ko je Slovenija postala članica Evropske unije leta 2004, je Urad začel prisostvovati pri sejah njenih organov in dejavno sodeluje pri oblikovanju evropske politike varstva intelektualne lastnine (URSIL, b.l.),
- EPO (European Patent Organisation), od leta 1993 Urad tesno sodeluje s to osrednjo evropsko ustanovo za podeljevanje patentov (URSIL, b.l.),
- EUIPO (European Union Intellectual Property Office) je specializirana ustanova Evropske skupnosti, pristojna za registracijo znamk EU in modelov Skupnosti. Urad je sklenil sporazum leta 2000, leta 2003 je dobil naziv opazovalke, z vstopom v EU pa polnopravno članstvo (URSIL, b.l.),
- SODELOVANJE S TUJIMI NACIONALNIMI URADI: da bi zagotovil večjo strokovnost pri vodenju postopkov in za nenehno izboljševanje kakovosti podeljenih pravic, je Urad do zdaj sklenil 12 sporazumov (URSIL, b.l.).

3.2.2 Izdaja dovoljenja za kolektivno upravljanje

V samem postopku izdaje dovoljenja za kolektivno upravljanje se uporabljajo določbe ZUP (Zakon o splošnem upravnem postopku (Ur. L. RS, št. 24/06, 105/06). Na podlagi pisne vloge zainteresirane pravne osebe Urad izda dovoljenje. V 148. členu ZASP je navedeno, da mora imeti vloga več prilog, in sicer statut, navedbo pooblaščenih oseb, navedbo o številu članov, oceno gospodarskega pomena pravic. Trampuž (2007, str. 52) »Obvestilo o pravnomočni odločbi o dovoljenju se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije« (Trampuž, 2007, str.52).

»Urad za intelektualno lastnino je na podlagi Zakona o avtorski in sorodnih pravicah do zdaj izdal naslednja dovoljenja za kolektivno uveljavljanje oziroma upravljanje pravic.« (URSIL, b.l.) :

- ZDRUŽENJU SAZAS za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na avtorskih delih s področja glasbe (URSIL, b.l.),
- DRUŠTVU ZAMP za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na delih s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodih (URSIL, b.l.),
- ZAVODU IPF za kolektivno uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov na fonogramih (URSIL, b.l.),
- SAZOR GIZ za kolektivno upravljanje pravic avtorjev in založnikov del s področja književnosti, znanosti, publicistike in njihovih prevodov v primeru reproduciranja in distribuiranja avtorskih del v korist invalidnih oseb ter reproduciranja avtorskih del za zasebno in drugo lastno uporabo ter fotokopiranje preko obsega iz 50. člena ZASP (URSIL, b.l.),

- ZAVODU AIPA za kolektivno upravljanje pravic za soavtorje avdiovizualnih del, za izvajalce, katerih izvedbe so uporabljene v avdiovizualnih delih ter za filmske producente pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje avdiovizualnih del na videogramih, ki se izvrši pod pogoji zasebne ali druge lastne uporabe (URSIL, b.l.).

Urad lahko (Trampuž, 2007, str. 52) »izda začasno dovoljenje za kolektivno upravljanje določenih pravic pravni osebi, ki ne izpolnjuje pogojev iz 149. člena ZASP.« V njem določi rok in pogoje za začasno kolektivno upravljanje pravic (Trampuž, 2007, stran 52). Na podlagi tretjega odstavka 189. člena ZASP takšno dovoljenje URSIL izda v primeru, če ustrezna kolektivna organizacija ni ustanovljena. Urad je do zdaj izdal tri takšna dovoljenja (URSIL, b.l.) :

- Avtorski agenciji za Slovenijo – AAS za kolektivno uveljavljanje avtorskih in sorodnih pravic v primeru zasebnega in drugega lastnega reproduciranja, ki se nanaša le na pobiranje nadomestil; razdeljevanje nadomestil je v pristojnosti posameznih upravičenih kolektivnih organizacij in reprezentativnih združenj. To začasno dovoljenje je bilo v veljavi od 03.10.1997 do 01.07.2006 (URSIL, b.l.),
- Združenju skladateljev, avtorjev in založnikov za zaščito avtorskih pravic Slovenije – Združenju SAZAS za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic v primeru kableske retransmisije avdiovizualnih del. To začasno dovoljenje je bilo v veljavi od 24. 01. 2001 do 06. 02. 2012 (URSIL, b.l.),
- Zavodu za uveljavljanje pravic izvajalcev in proizvajalcev fonogramov Slovenije – Zavodu IPF za kolektivno upravljanje pravice do pravičnega nadomestila za tonsko ali vizualno snemanje varovanih del, ki se izvrši pod pogoji zasebne ali druge lastne uporabe iz 50. člena ZASP. To začasno dovoljenje je bilo v veljavi od 12. 11. 2007 do 31. 12. 2009 (URSIL, b.l.).

4 SLOVENSKA KOLEKTIVNA ORGANIZACIJA ZA ZAŠČITO GLASBENE AVTORSKE PRAVICE

4.1 Združenje SAZAS

Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino je na podlagi tretjega odstavka 151. člena ZASP dne 12.03.1998 izdal dovoljenje za kolektivno uveljavljanje oz. upravljanje glasbene avtorske pravice Združenju SAZAS na področju:

- malih avtorskih pravic (pravice javnega oddajanja in izvajanja glasbenih del) in
- mehaničnih avtorskih pravic (pravica snemanja, reprodukcije in razmnoževanja avtorskih del na nosilcih zvoka) (URSIL, b.l.).

Združenje SAZAS razpolaga z ustreznimi bazami podatkov, ki vsebujejo informacije o avtorjih in njihovih glasbenih delih z vsega sveta. Z novejšo informacijsko tehnologijo, profesionalnimi kadri in izkušnjami svojim članom ter članom sestrskih avtorskih društev zagotavlja najvišjo možno raven zaščite. Poleg tega uporabnikom glasbenih del omogoča najpreprostejši zakonit dostop do celotnega svetovnega glasbenega repertoarja. (Združenje SAZAS, 2006-2013) »Čeprav zakon govori o organizaciji avtorjev, so njeni člani lahko tudi dediči avtorjev in drugi imetniki, na katere so avtorji prenesli materialne pravice avtorske pravice, na primer založniki.« (Trampuž & Oman & Zupančič, 1997 str. 352)

4.2 Zgodovina

Križaj (2002 str. 17) pravi, da je prva organizacija za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na slovenskih tleh nastala leta 1933, ko je bilo v okviru tedanje Kraljevine Jugoslavije ustanovljeno združenje UJMA (Udruženje jugoslavenskih muzičara i autora). Takoj po drugi svetovni vojni je bil ustanovljen SAKOJ in pozneje SOKOJ, ki je urejal avtorsko zaščito do leta 1991, ko je prišlo do osamosvojitve Slovenije. V samostojni Sloveniji je bila prva kolektivna organizacija ustanovljena 11. novembra 1993 – Združenje SAZAS - Združenje skladateljev, avtorjev in založnikov za zaščito avtorskih pravic Slovenije (Križaj, 2002).

4.3 Zakoni in Pravilniki

4.3.1 Zakon o avtorski in sorodih pravicah (ZASP).

Združenje SAZAS deluje na podlagi različnih zakonov in na podlagi Urada. ZASP je temeljni zakon, na podlagi katerega deluje Združenje SAZAS, ki v svojem 14.členu (ZASP, 14.člen) določa, da: »avtorska pravica pripada avtorju na podlagi same stvaritve avtorskega dela. Za dokazovanje njenega obstoja, priznanja ali varstva niso potrebne posebne formalnosti. Če nekdo ustvari glasbeno avtorsko delo, je avtomatsko avtor slednjega.« (statut Združenja SAZAS). Avtorska pravica pripada avtorju na podlagi same stvaritve, po naravi stvari. Gre za pravico duhovne lastnine, ki ima temelj v delu, potrebnem in uporabljenem za stvaritev (Trampuž, et al. 1997, str. 67; statut Združenja SAZAS).

4.3.2 Zakon o društvih

Združenje SAZAS je bilo ustanovljeno dne 11. 02. 1993 s strani glasbenih avtorjev Slovenije na podlagi Zakona o društvih (ZDru-1).

4.3.3 Statut Združenja SAZAS

Skupščina Združenje SAZAS je na podlagi 9. člena Zakona o društvih sprejela statut Združenja SAZAS, ki je temeljni društveni dokument. V skladu z Zakonom o društvih so v statutu Združenja SAZAS opredeljeni (ZDru-1, 9.člen):

- osnovni podatki o njem,
- njegov namen in cilji delovanja,
- naloge,
- pogoji in načini včlanjevanja ter prenehanje članstva,
- pravice in obveznosti članov,
- načini upravljanja društva,
- zastopanje društva,
- finančno poslovanje,
- načini zagotavljanja javnosti delovanja,
- načini sprejemanja sprememb in dopolnitev temeljnega akta ter
- načini prenehanja društva.

4.3.4 Pravilnik o zaščiti glasbene avtorske pravice in delitvi avtorskih honorarjev

»Upravni odbor Združenja SAZAS je na svoji 27. redni seji 21. marca 2013 sprejel čistopis Pravilnika o zaščiti glasbene avtorske pravice in delitvi avtorskih honorarjev, v katerem so zajete spremembe iz let 2007, 2008, 2010 in 2013.« (Združenje SAZAS, 2006-2013)

Pravilnik o zaščiti glasbene avtorske pravice in delitvi avtorskih honorarjev v 1.členu določa: »temeljna načela zaščite moralnih ter premoženjskih pravic avtorjev glasbenih del, imetnikov avtorske pravice, ki so redni, izredni ali zunanji člani Združenja SAZAS oziroma ki jih ščiti Združenje SAZAS na podlagi določil Zakona o avtorski in sorodnih pravicah. Pravilnik določa tudi način vrednotenja avtorskih del in postopke za pravilno razdelitev avtorskih honorarjev.« (Pravilnik Združenja SAZAS, 1.člen) Prav tako je v 2.členu Pravilnika (Pravilnik Združenja SAZAS, 2.člen) določeno: »da avtorske pravice avtorjev glasbenih del in imetnikov avtorske pravice uveljavlja Združenje SAZAS pod enakimi pogoji.« (Pravilnik Združenja SAZAS, 1.,2.člen; Združenje SAZAS, 2006-2013)

4.3.5 Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del

S tem Pravilnikom o javni priobčitvi glasbenih del SAZAS (2006-2013) »določa SAZAS pogoje, pod katerimi lahko fizična ali pravna oseba (v nadaljevanju: uporabnik) javno priobčuje javnosti glasbena neodrska dela, ki so zaščiteni z zakonom o avtorski in sorodnih pravicah in so sestavni del svetovnega repertoarja, ki ga ščiti SAZAS na ozemlju

Republike Slovenije.« (Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del (Ur. l. RS, št. 138/06, 29/98); Združenje SAZAS, 2006-2013)

Repertoar SAZAS sestavljajo naslednja dela (Uradni list RS, št.138/06, 2.člen):

- glasbena neodrska dela (oratoriji, kantate, dela resne in zabavne glasbe ipd.),
- odlomki glasbenih odrskih del (oper, operet, baletov ipd.) ne glede na trajanje pod pogojem, da ti odlomki ne predstavljajo dramske celote,
- glasba iz glasbenih koreografskih del (koncertno izvajanje) ne glede na trajanje,
- glasbena dela, uporabljena v dramskih delih, če avtor svojih pravic ni prenesel na uporabnika,
- glasbena dela, uporabljena za špice, zvočne podlage, zvočne ilustracije in odmore,
- glasba iz avdiovizualnih del (kinematografski filmi, TV-filmi, TV-nanizanke in nadaljevanke ipd.),
- druga glasbena avtorska dela, ki jih ščiti SAZAS na podlagi posebnega pooblastila avtorja ali druge avtorske organizacije. (Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del Uradni list RS, št.138/06, 2.člen).

4.4 Temeljne dejavnosti

Temeljna dejavnost Združenja SAZAS je pridobivanje avtorskih nadomestil in delitev letnih imetnikom pravic. Se pravi, da od uporabnikov/lastnikov gostinskih lokalov, frizerjev, trgovin in trgovinskih centrov, fitnes studiev, športnih centrov, solarijev, itd. za uporabo mehanične glasbe v njihovih prostorov, obračuna mesečni pavšal za uporabno glasbe na javnem prostoru. Prav tako se avtorsko nadomestilo obračuna za uporabo glasbe na javnih prireditvah in koncertih. Poleg pridobivanja avtorskih nadomestil Združenje SAZAS nudi enostaven, predvsem pa zakonit in nemoten dostop do celotnega svetovnega glasbenega repertoarja ter podpira in promovira slovensko glasbeno ustvarjanje (Združenje SAZAS, 2006-2013).

4.5 Struktura združenja

4.5.1 Zbor članov Združenja SAZAS

Zbor članov je sestavljen iz rednih in izrednih članov Združenja SAZAS. Član je lahko vsaka domača ali tuja fizična oseba, ki je skladatelj, avtor, soavtor javno priobčenega glasbenega dela. Lahko so tudi pravne osebe kot imetniki glasbene avtorske pravice (Statut Združenja SAZAS; Združenje SAZAS, 2006-2013).

4.5.2 Upravni odbor (UO)

Upravni odbor Združenja SAZAS sestavljajo predsednik Upravnega odbora, ki hkrati opravlja tudi funkcijo predsednika Združenja, dva podpredsednika in devet članov. V upravnem odboru morajo biti zastopani tako skladatelji zabavne glasbe kot tudi resne glasbe, od tega najmanj po en avtor besedila, en skladatelj in vsaj en imetnik glasbene avtorske pravice. Vsak član UO ima samo en glas. V kolikor je en član UO odsoten, njegovo zastopanje ni možno. Seje UO lahko skliče predsednik, eden od podpredsednikov ali po potrebi najmanj sedem članov UO. Seje UO so redne, lahko so izredne ali celo korespondenčne. Na seji UO lahko sodelujejo tudi predsedniki oz podpredsedniki drugih organov upravljanja in nadzora Združenja, direktor Združenja in člani strokovne službe Združenja, vendar brez pravice glasovanja (Statut Združenja SAZAS, člen 24., 30.; Združenje SAZAS, 2006-2013).

4.5.3 Glasbeni odbor (GO)

Glasbeni odbor sestavljajo predsednik in štirje člani. V GO morajo biti prav tako zastopani skladatelji zabavne in resne glasbe. Sejo GO skliče predsednik ali trije člani po potrebi. Seje so redne, izredne in korespondenčne. Na sejah GO lahko sodelujejo direktor Združenja in člani strokovne službe Združenja, vendar brez pravice glasovanja (Statut Združenja SAZAS, 28.člen; Združenje SAZAS, 2006-2013).

4.5.4 Nadzorni odbor

V Nadzornem odboru so štirje člani, od tega je en predsednik in trije redni člani. V Nadzornem odboru morajo biti , kot pri vseh ostalih odborih skladatelj zabavne in resne glasbe. Sejo nadzornega odbora lahko skliče le predsednik. Seje so redne, izredne ali korespondenčne (Statut Združenja SAZAS, 33.člen; Združenje SAZAS, 2006-2013).

4.5.5 Disciplinsko razsodišče

Disciplinsko razsodišče sestavljajo predsednik in dva člana. Seje Disciplinskega razsodišča so redne in izredne (Statut Združenja SAZAS, 36.člen; Združenje SAZAS, 2006-2013).

4.6 Mednarodno sodelovanje

4.6.1 Krovna združenja

Združenje SAZAS je od 1. maja 1996 redni član Mednarodne konfederacije društev avtorjev in skladateljev – CISAC. Od takrat redno aktivno sodeluje na bienalnih svetovnih kongresih ter generalnih skupščinah, kjer obravnavajo najaktualnejše teme za svetovna avtorska društva in njene partnerje. Za sodelovanje na področju mehaničnih pravic pa je

član Mednarodne organizacije za zaščito mehanične pravice – BIEM (Združenje SAZAS, 2006-2013).

4.6.2 Tuja društva

Glede na to, da Združenje SAZAS ščiti celotni svetovni repertoar, izveden na ozemlju Republike Slovenije, mora, v kolikor želi izplačati avtorski honorar avtorjem, ki niso člani Združenja SAZAS, poslovno sodelovati s sestrskimi združenji po vsem svetu. Sodelovanje je mogoče le v kolikor se podpiše pogodba o medsebojnem zastopanju. Do danes je Združenje SAZAS podpisalo takšno pogodbo s 54 združenji po svetu. V večini primerov združenja ščitijo tako male pravice kot mehanične pravice, obstajajo pa nekatere države, ki imajo ločena Združenja za omenjeni pravici. Takšne države so Avstrija, Kanada in Nizozemska. Izjema so Danska, Finska, Islandija, Norveška, Švedska, Litva in Estonija, ki imajo vsaka svoje združenje za male pravice ter skupno za mehanične pravice (Združenje SAZAS, 2006-2013).

4.6.3 Izplačila tujim društvom

Enkrat letno se naredi obračun za minulo leto; v letu 2015 se je naredil obračun za leto 2014. V glavnini se je tujim društvom avtorski honorar izplačal v začetku leta 2016, saj je potrebno urediti dokumentacijo. V skladu z evropsko direktivo sveta 2010/45/EU je treba urediti postopek za izogib dvojnemu obdavčevanju (obrazec KIDO3) ter izstavljanje fakture s strani tujega društva. Po podatkih Združenja SAZAS se večina sredstev, namenjenih v tujino, nakaže združenjem, ki so članice EU, kar 50,9 odstotka, preostalim evropskim združenjem v, ki niso članice, pa le 2,9 odstotka. Izven Evrope gre večino sredstev v Severno Ameriko, 43,2 odstotka, preostalim društvom po svetu pa 3,0 odstotke. Ob nakazilu se jim elektronsko posreduje tudi dokumentacija s podatki o avtorjih, njihovih delih in prireditvah, če gre za javna izvajanja (Letno poslovno poročilo Združenja SAZAS za leto 2015, 2016, stran 16).

5 KOLEKTIVNO UPRAVLJANJE GLASBENE AVTORSKE PRAVICE NA PODROČJU JAVNEGA IZVAJANJA NA KONCERTIH IN PRIREDITVAH

5.1 Postopek prijave prireditve

Ker avtorji glasbenih del ne morejo biti prisotni na vseh koncertih in prireditvah, je ZASP v svojem 159 členu določil, da morajo uporabniki sami prijaviti uporabo glasbe na koncertih in prireditvah.

Prireditelji kulturnoumetniških in zabavnih prireditev so na podlagi 159 člena ZASP ter Pravilnikom o javni priobčitvi glasbenih, dolžni prireditev predhodno, najmanj 8 dni pred izvedbo, prijaviti na Združenje SAZAS in si s tem pridobiti dovoljenje za enkratno prireditev, ki ga morajo v dveh izvodih podpisanega in žigosanega vrniti po navadni pošti Združenju SAZAS. Po izvedbi dogodka morajo v roku 15 dni posredovati popolno izpolnjena obrazca SAZAS-1 (spored izvedenih del) in SAZAS-3 (osnove za obračun avtorskega honorarja). Trampuž, et al. (1997, str. 367) pravijo, da če si dovoljenja za porabo del ne priskrbijo še pred prireditvijo, lahko pristojni organi za notranje zadeve na zahtevo avtorja ali kolektivne organizacije prireditev prepove. Za tak ukrep je pristojna policija (Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del, člen 8.,13.,14.; Trampuž, et al. (1997, str. 367; ZASP, 159.člen).

5.2 Sporazumi

Združenje SAZAS je na podlagi 157. člena ZASP in 8. člena Pravilnika sklenilo Skupni sporazum z vsem reprezentativnimi združenji uporabnikov glasbenih avtorskih del iz repertoarja, ki ga ščiti Združenje SAZAS. V njem so določeni pogoji, pod katerimi bodo uporabniki ki bodo organizirali prireditve z javnimi izvajanji, lahko koristili ugodnosti. Reprezentativna združenja so se dogovorila za posebne pogoje za uporabo avtorskih glasbenih del, okoliščinah uporabe, načinu plačevanja, ter tarifah in popustih. V repertoar Združenja SAZAS so zajeta vsa glasbena neodrska dela tujih in domačih avtorjev, ki jih na podlagi pooblastil avtorjev in imetnikov avtorskih pravice, ter mednarodnih konvencij, ZASP-UPB3, ter pogodbami s tujimi kolektivnimi organizacijami, Združenje SAZAS ščiti na območju Republike Slovenije (Skupni sporazum, 1.člen; Uradni list RS, št. 103/2013, z dne 11.12.2013).

Združenje SAZAS je sklenilo Skupni sporazum z naslednjimi reprezentativnimi združenji:

- Zveza moto klubov Slovenije,
- Zavod Mladinska mreža MaMa,
- Združenje kulturnih domov in ustanov Slovenije,
- Študentska organizacija Slovenije,
- Javna agencija SPIRIT Slovenija in Turistična zveza Slovenije,
- Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Zveza kulturnih društev Slovenije, Zveza kulturnih društev Ljubljana in Zveza društev upokojencev Slovenije,
- Zveza slovenskih godb in Zveza big bendov Slovenije,
- Združenje občin Slovenije in Skupnost občin Slovenije,
- Zveza prijateljev mladine Slovenije.

Skupni sporazum se je leta 2014 sklenil za dobo dveh let, z možnostjo podaljšanja. S podpisom aneksa, ki so ga podpisala vsa zgoraj naštetá združenja, se je veljavnost podaljšala do 31. 12. 2017.

Skladno s 6. členom Skupnega sporazuma si morajo Uporabniki vsaj osem dni pred izvedbo prireditve pridobiti dovoljenje za enkratno prireditev ali individualno pogodbo (Skupni sporazum, 6.člen, Uradni list RS, št. 103/2013 z dne 11.12.2013).

(Skupni sporazum, 6.člen) »Individualna pogodba po tem skupnem sporazumu pomeni uporabniku vnaprejšnje pavšalno dovoljenje uporabe repertoarja Združenja SAZAS.« S podpisom te pogodbe si pridobijo tudi uporabniško ime in geslo za dostop do spletne aplikacije MOJ SAZAS, preko katere lahko oddajajo obrazca SAZAS-1 (spored izvedenih del) in SAZAS-3 (osnove za obračun avtorskega honorarja) (Skupni sporazum, 6.člen, Uradni list RS, št. 103/2013 z dne 11.12.2013, Združenje SAZAS, 2006-2013).

»Dovoljenje za enkratno prireditev po tem skupnem sporazumu pomeni uporabniku enkratno dovoljenje uporabe repertoarja Združenja SAZAS.« (Skupni sporazum, 6.člen, Uradni list RS, št. 103/2013 z dne 11.12.2013)

5.3 Določitev tarife

Tarifa, po kateri bo obračunano avtorsko nadomestilo, se določi na podlagi prejetega obrazca SAZAS-1 (spored izvedenih del), kamor morajo uporabniki navesti:

- naslov izvedenega dela,
- ime in priimek avtorja/ev. glasbe,
- ime in priimek avtorja/ev. besedila,
- ime in priimek avtorja/ev. aranžmaja,
- trajanje dela,
- št. ponovitev.

Ko uporabnik/organizator pošlje pravilno in v celoti izpolnjen obrazec, ga pregleda služba za dokumentacijo in repartitijo malih pravic ter v bazi avtorjev preveri, pod katero kategorizacijo spada izvedeno delo, ali je to resna glasba, zabavna ali je delo svobodno (brez avtorske zaščite). Svoje ugotovitve sporoči službi za percepcijo, ki na podlagi teh podatkov določi, ali gre v celoti za koncert resne glasbe, zabavne ali pa je repertoar mešan. To pomeni, da je več kot 50 odstotkov izvedenih del resne glasbe. Vse tarife so objavljene v Pravilniku o javni priobčitvi glasbenih del. Poleg osnovnih kriterijev se določi tarifa tudi na podlagi vrste prireditve:

- koncerti resne glasbe,
- koncerti zabavne, narodno-zabavne in prirejene ljudske glasbe, zabavne prireditve in karaoke,
- občasne glasbene prireditve s plesom,
- balet, kabare, variete, music-hall, plesna tekmovanja, revije na ledu ipd,

- gledališča,
- akademije, proslave,
- veselice,
- banket, zabava, svatba maturantski večer ipd.,
- silvestrovanje,
- karneval, pust,
- promenadni koncert, mažoretke ipd,
- modne revije, lepotna tekmovanja ipd.,
- umetnostno drsanje, ritmična telovadba, aerobika.

5.4 Obračun avtorskega honorarja

5.4.1 Osnova za obračun avtorskega honorarja

Osnove za obračuna avtorskega honorarja so tri, vendar se avtorskih honorar obračuna le po eni. (Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del, str.4)

I. Osnova se obračuna ali po neto prihodku od vstopnine ali po bruto honorarju izvajalcev.

a) Prihodek, ki je ustvarjen pri uporabi del iz repertoarja SAZAS (vstopnina, konzumacije, povišanje cen v času uporabe glasbe ipd.). Če obstajata dve osnovi (vstopnina in konzumacija oziroma zvišane cene pijače in/ali hrane), bosta upoštevani obe osnovi. Za prireditve, ki se pretežno financirajo iz dotacij, sponzorstev ipd. ter za nekomercialne koncerte, se kot osnova za obračun avtorskega honorarja upošteva stroškovni proračun prireditve/koncerta ali povprečna cena vstopnice za podobne prireditve v ustreznem časovnem obdobju.

b) Bruto honorar izvajalcev, če je ta višji od prihodkov od vstopnine oziroma od drugih oblik plačevanja ali če je vstop prost.

II Osnova po št. obiskovalcev

Pavšalni znesek po sedežu ali obiskovalcu, če je vstop prost in izvajalci nastopajo brezplačno oziroma če iz dokumentacije, ki jo predloži uporabnik, niso razvidne osnove za obračun iz točke I ali pa so le-te nerealne. Če števila obiskovalcev ni mogoče ugotoviti, se plačilo določi tako, da se računata dva obiskovalca na 1 m² prostora.

III Osnova je minimalni znesek. Ta se upošteva, (Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del, str.4) če:

a) organizator od prireditve nima nobenih prihodkov in izvajalci nastopajo brezplačno,

b) je plačilo določeno v odstotku kot najnižji honorar, ki ga mora plačati uporabnik za določeno uporabo glasbenih del.

Potrebne podatke mora organizator posredovati na obrazcu SAZAS-3 (osnova za obračun avtorskega honorarja), kamor se napiše:

- vrsta prireditve,
- št. Obiskovalcev,
- neto prihodek od vstopnine,
- specifikacija prodanih kart,
- bruto honorar izvajalcev,
- neto prihodek od obvezne konzumacije in/ali od zvišanih cen.

5.4.2 Popusti

5.4.2.1 Vrste popustov

Popusti se razlikujejo glede na to, ali imajo uporabniki sklenjeno enkratno dovoljenje ali skupni sporazum.

5.4.2.2 Osnovni popusti

Združenje SAZAS želi svoje uporabnike spodbuditi k temu, da bi spoštovali ZASP, zato jim v kolikor v zakonsko določenem roku prijavo prireditev in sklenejo dovoljenje za enkratno prireditev ali stalno pogodbo ter vrnejo pravilno in v celoti izpolnjena obrazca SAZAS-1 in SAZAS-3, priznajo 10-odstotni popust pri obračunu avtorskega nadomestila. Ta popust se obračuna tudi, če ima uporabnik urejene vse obveznosti iz preteklosti in poravnane vse zapadle račune.

Poleg osnovnega 10-odstotnega popusta se uporabnikom priznata še dodatna popusta:

- 7-odstotni popust na osnovo brez DDV za posrednike pri prodaji vstopnic (npr. Eventim, Moje karte itd.). Organizator mora predložiti finančno poročilo, ki zajema specifikacijo o prodanih kartah, ter cenah, ki si ga organizator pridobi od posrednika, ki je prodajal vstopnice. Hkrati mora uporabnik dovoliti Združenju SAZAS, da v kolikor vidi potrebo, preveri podatke pri posredniku (Združenje SAZAS, 2006-2013),
- 5-odstotni količinski popust, če znaša zaračunano avtorsko nadomestilo med 1001,00 in 5000,00 evrov (brez DDV), ter 10-odstotni količinski popust, če znaša zaračunano avtorsko nadomestilo nad 5001,00 evrov (brez DDV).

Združenje SAZAS je na 60. redni seji UO, dne 15.04.2010 sprejelo sklep o priznavanju popustov, ki ga je dopolnila s sklepom sprejetim na 20. redne seje UO dne 05.04.2012, ter

sklepom GO sprejetim na 21. redne seje, z dne 19.11.2012. Na 88. korespondenčni seji UO z dne 14.10.2013 je bil sprejeti sklep o spremembi višine popusta za pravočasno prijavo prireditve na javnem mestu (Združenje SAZAS, 2006-2013).

5.4.2.3 Popusti po sporazumu

Glede na to, da je Združenje SAZAS sklenilo devet skupnih sporazumov z reprezentativnimi društvi in se popusti pri nekaterih sporazumih razlikujejo od drugih, bom vzela za primer Skupni sporazum za kulturna društva, ki predstavlja večino zajetih uporabnikov med sporazumi (Združenje SAZAS, 2006-2013):

- 10-odstotni popust na pravočasnost,
- 10-odstotni popust v primeru, da je na prireditvi vstopnina,
- 20-odstotni popust, v kolikor je prireditev brez vstopnine,
- 10-odstotni na članstvo v krovni organizaciji oz zvezi,
- 5-odstotni popust na oddajo obrazcev preko spletne aplikacije MOJ SAZAS.

Če katera od osnov za popust ni izpolnjena, se popust ne upošteva.

5.5 Individualno upravljanje glasbene avtorske pravice

5.5.1 Pravna podlaga

V Republiki Sloveniji je na podlagi 147 člena ZASP obvezno kolektivno upravljanje avtorskih pravic na področju glasbe. Vendar obstaja izjema, saj ZASP v 4. točki 151 člena določa, »da lahko avtor svoje avtorske pravice iz 1. točke 147 člena izjemoma uveljavlja individualno, če je na vseh delih, ki so bila izvedena na določeni prireditvi, glavni izvajalec hkrati tudi imetnik avtorskih pravic.« (ZASP, 151.člen)

Takšno individualno upravljanje je mogoče le v primeru, ko je glavni izvajalec hkrati tudi 100-odstotni imetnik glasbene avtorske pravice, (tj. 100-odstotni avtor glasbe, besedila in aranžmaja) na vseh delih izvedenih na prireditvi (Združenje SAZAS, 2006-2013).

V primeru, da ima na enem samem izvedenem delu svoje avtorske pravice založba ali avtor, ki ni bil prisoten na določeni prireditvi, takšno individualno upravljanje ni mogoče in mora organizator poravnati avtorsko nadomestilo.

5.5.2 Težave z individualnim upravljanjem

Iz prakse lahko opišem nekaj primerov, s katerimi se Združenje SAZAS sooča pri individualnem upravljanju glasbene avtorske pravice. Primeri niso vedno enaki, zato bom opisala le tiste, ki se pojavljajo najpogosteje. V večini primerov gre med uporabniki kot

tudi avtorji za nerazumevanje 151. člena ZASP, ki v grobem pravi, da se avtorske pravice lahko urejajo individualno le v primeru, ko je izvajalec hkrati tudi 100-odstotni avtor izvedenih del.

V primeru, da na obrazcu za individualno upravljanje glasbene avtorske pravice avtorja/izvajalca manjka podpis imetnika avtorske pravice, vendar je bil le-ta kljub temu prisoten na prireditvi kot gost med publiko, ni pa bil med nastopajočimi, individualno upravljanje ni mogoče.

V primeru, da so na obrazcu za individualno upravljanje glasbene avtorske pravice avtorja/izvajalca vsi podpisi avtorjev, vendar se pri pregledu le-tega ugotovi, da je poleg njih imetnik glasbene avtorske pravice tudi založba/založnik, prav tako individualno upravljanje ni mogoče, tudi če bi založba/založnik poslal izjavo, da ne želi prejeti avtorskega honorarja za dotično prireditev.

V primeru, ko je individualno upravljanje glasbene avtorske pravice mogoče, ima Združenje SAZAS samo stroške, saj mora glede na ZASP obdelati prijavo prireditve, nato pregledati prejeti obrazec za individualno upravljanje glasbene avtorske pravice avtorja/izvajalca ter na koncu obvestiti uporabnika o svojih ugotovitvah, da je individualno upravljanje mogoče. V tem primeru Združenje SAZAS ni upravičeno do obračuna avtorskega nadomestila in posledično do obračuna stroškov poslovanja.

6 SODNA PRAKSA

V nadaljevanju bom predstavila primer, ko se je stranka pritožila na sodbo sodišča prve stopnje, saj zatrjuje, da je izvajalec hkrati tudi avtor vseh svojih izvedenih del.

V primeru VSL sodba I Cp 1691/2010 4. odstavek 151. člena Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (v nadaljevanju ZASP) omogoča izjemo od obveznega kolektivnega uveljavljanja malih avtorskih pravic (1. točka 147. člena ZASP), kadar je na vseh delih, ki so bila izvajana na določeni prireditvi, glavni izvajalec hkrati tudi imetnik teh avtorskih pravic.

Tožena stranka je zatrjevala, da je izvajalec P. hkrati tudi avtor vseh skladb. Glede na očitno niti ne sporno ugotovitev, da izvajalec P. ni bil avtor vseh uporabljenih del (tožena stranka navedbam tožeče stranke, da je avtor glasbe za skladbo C. D., ni nasprotovala, izrecno pa je izjavila, da so zanjo nesporne vse listine v spisu), pa navedene izjeme ni mogoče uporabiti (Sodba I Cp 1691/2010, Višje sodišče v Ljubljani, dne 16.06.2010).

SKLEP

Kolektivne organizacije so ključnega pomena za preverjanje in izvajanje zaščite avtorske pravice za množično uporabo avtorsko zaščenih del. Brez njih bi bil nadzor praktično nič in pravice bi se zlorabljele. Že kolektivne organizacije kot take ne morejo v celoti nadzirati javne uporabe avtorsko zaščenih del, čeprav se trudijo, a jo kljub temu bistveno več, kot če bi jih imetniki avtorske pravice individualno.

Kako bi lahko imetnik avtorske pravice upravljal s svojo intelektualno lastnino v tujini, na čisto drugem koncu sveta, saj ne bi niti vedel, da jo nekdo uporablja, če ne bi bilo kolektivnih organizacij po vsem svetu, ki bi za njihov račun upravljale z njihovo intelektualno lastnino. Da pa kolektivne organizacije ne bi delale vsaka po svoje, so zato postavljena pravila in zakoni, ki jim narekujejo, da morajo delati z vso intelektualno lastnino enako, ne glede na to, od kod prihaja in čigava last je. Vsi vemo, da kaj hitro lahko zaidemo s prave poti, če nas nihče ne nadzira in preverja, zato nad vsemi kolektivnimi organizacijami bdijo razni uradi ter Mednarodno združenje CISAC, ki s svojo prisotnostjo in nadzorom skrbijo, da vse kolektivne organizacije poslujejo transparentno pravično in poenoteno, tako znotraj organizacije kot tudi meddržavno in medcelinsko.

Individualno upravljanje glasbene avtorske pravice na javnih prireditvah se mi zdi v osnovi korektno, da takšno upravljanje lahko ureja le izvajalec, ki je hkrati tudi imetnik glasbene avtorske pravice izvedenih del, vendar pa se mi postavlja vprašanje, če je res pravično. Kaj pa v primeru, ko je imetnik glasbene avtorske pravice hkrati tudi edini lastnik založbe, na katero je prenesel del svoji materialnih pravic? Npr. ena oseba, ki je hkrati izvajalec, avtor in lastnik založbe, v tem primeru po sedanji zakonodaji individualno upravljanje ni mogoče, saj založba kot imetnik avtorske pravice ne more nastopiti na prireditvi, čeprav je lastnik le-te avtor, ki je glasbeno delo ustvaril in ga tudi izvedel.

Kot sem v nalogi omenila, individualno upravljanje glasbene avtorske pravice predstavlja za kolektivno organizacijo samo strošek in porabljeni čas, za kar niso plačani. Kolektivne organizacije se financirajo z odstotki od pobranih avtorskih nadomestil, česar pri individualnem upravljanju ni. Iz tega lahko samo sklepamo, da imetniki avtorskih pravic, ki urejajo svoje avtorske pravice individualno, dejansko 'odžirajo' avtorskih honorar imetnikom pravic, ki svoje pravice uveljavljajo preko kolektivnih organizacij. Saj gre denar za strošek obdelave individualnega upravljanja iz njihovih odstotkov. Mogoče bi bilo dobro razmisliti o tem, da bi zakonsko določili, da se takšnih javnih prireditev, na katerih bi imetniki glasbene avtorske pravice urejali individualno, ne bi niti prijavljalo in obdelovalo. Vendar se spet pojavi vprašanje, kdo bi nadzoroval takšne prireditve, da ne bi prihajalo do zlorab. Že tako se mi zdi, da uporabniki, čeprav s podpisom in žigom jamčijo za realnost posredovanih podatkov, ne navajajo dejanskih seznamov in resničnih podatkov, pa jih imajo kolektivne organizacije pod nadzorom.

Svet se konstantno in vztrajno spreminja ter nove in nove tehnologije se ustvarjajo ter zaradi tega se je potrebno prilagajati in iskati nove rešitve za zaščito. Vsak ima svoj pogled, kako bi po novem morali dodatno zaščititi intelektualno lastnino, a je vsak pogled pravi za vsako intelektualno lastnino? Vsaka država, vsaka kultura, vsak posameznik gleda na intelektualno lastnino drugače, zato je prav, da obstajajo institucije, kjer so zbrani strokovnjaki z vsega sveta, ki skrbijo, da se vzpostavijo enotni zakoni in enotna pravila kako se bo v prihodnje ščitila pravica intelektualne lastnine.

Ne glede na vse, kolektivne organizacije so in bodo vedno potrebne za zaščito množične uporabe intelektualne lastnine.

LITERATURA IN VIRI:

1. AEPO – ARTIS – Association of European Performers' Organisations (2013). Članstvo. V *what is AEPO-ARTIS*. Najdeno 6. avgusta 2016 na spletnem naslovu http://www.aepo-artis.org/pages/11_1.html
2. BIEM - Bureau International des Sociétés Gérant les Droits d'Enregistrement et de Reproduction Mécanique (b.l.). Članstvo. V *FAQs*. Najdeno 6. avgusta 2016 na spletnem naslovu http://www.biem.org/index.php?option=com_k2&view=item&layout=item&id=20&Itemid=442&lang=en
3. CISAC - la Confédération internationale des sociétés d'auteurs et compositeur (2015a). Članstvo. V *Who we are*. Najdeno 6. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.cisac.org/Who-We-Are>
4. CISAC - la Confédération internationale des sociétés d'auteurs et compositeur (2015b). Delovanje. V *who we are*. Najdeno 6. septembra 2016 na spletni strani <http://www.cisac.org/Who-We-Are>
5. Direktiva 2014/26/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o kolektivnem upravljanju avtorske in sorodnih pravic ter izdajanju večozemeljskih licenc za pravice za glasbena dela za spletno uporabo na notranjem trgu. *Uradni list Evropske unije* UL L 84 z dne 20. 3. 2014 (str. 72–98)
6. *Direktive-veljavni predpisi v Evropski uniji*. Najdeno 10. septembra 2016 na spletnem naslovu <http://www.uil-sipo.si/uil/dodatno/koristni-viri/zakonodaja/predpisi-eu/>
7. *Dovoljenja izdana za kolektivne organizacije*. Najdeno 02. septembra 2016 na spletni strani <http://www.uil-sipo.si/uil/dejavnosti/avtorska-in-sorodne-pravice/kolektivno-upravljanje/>
8. Dovoljenje št. 800-3/96 z dne 12. 3. 1998 za kolektivno uveljavljanje avtorskih pravic na avtorskih delih s področja glasbe. *Uradni list RS* št. 33/98.
9. EVA - European Visual Artists (2013). Članstvo. V *home*. Najdeno 6. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.evartists.org/en/home.html>
10. Evropska komisija (2016). Delovanje. Najdeno 10. septembra 2016 na spletnem naslovu https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-commission_sl
11. Ficsor, M. (2002). *Collective Management of Copyright and Related Rights*. Geneva: WIPO.
12. GESAC - European Grouping of Societies of Authors and Composers (2016). Članstvo. V *home*. Najdeno 6. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.authorsocieties.eu/home-laptop>
13. Križaj, J. (2002). *Kolektivno uveljavljanje pravic iz ustvarjalnosti* (diplomsko delo). Ljubljana: Ekonomska fakulteta
14. *Mednarodne ustanove*. Najdeno 2. septembra 2016 na spletnem naslovu <http://www.uil-sipo.si/uil/urad/o-uradu/mednarodno-sodelovanje/>

15. *Naloge Evropskega parlamenta*. Najdeno 9. septembra 2016 na spletnem naslovu <http://www.europarl.europa.eu/aboutparliament/sl/20150201PVL00002/Domov>
16. Pravilnik o javni priobčitvi glasbenih del. *Uradni list RS* št. 29/98, 25/05, 138/06
17. Prečiščeni različici Pogodbe o Evropski uniji in Pogodbe o delovanju Evropske unije. *Uradni list Evropske unije* C 202, 7. junij 2016.
18. Pretnar, B. (2015). Vpliv statusne oblike na upravljanje kolektivne organizacije. *Pravna praksa*, št. 41, str. 26. Ljubljana: GV Založba.
19. SCARP - Societies' Council for the Collective Management of Performers' Rights (2013). Članstvo. V *what is SCARP*. Najdeno 6. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.scapr.org/what-scapr>
20. *Seznam tujih društev*. Najdeno 5. septembra 2016 na spletnem naslovu <http://www.sazas.org/o-sazas-u/dejavnost/sodelovanje-s-tujimi-drustvi.aspx>
21. Skupni sporazum o uporabi glasbenih avtorskih del iz repertoarja združenja SAZAS v obliki javnega izvajanja glasbe v okviru kulturne dejavnosti, ki jo izvajajo kulturna društva in upokojske kulturne skupine. *Uradni list RS* št. 6, z dne 24. 1. 2014.
22. *Temeljne naloge kolektivnih organizacij*. Najdeno 30. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://evem.gov.si/info/dejavnosti/dejavnost/14171/prikaziDejavnost/>
23. Trampuž, M. (2007) *Kolektivno upravljanje avtorske in sorodnih pravic*. Ljubljana: GV Založba.
24. Trampuž, M., & Oman, B., & Zupančič, A. (1997). *Zakon o avtorski in sorodnih pravicah s komentarjem*. Ljubljana: Gospodarski Vestnik
25. Višje sodišče v Ljubljani (2010). *Sodba I Cp 1691/2010*. Najdeno 2. septembra 2016 na spletnem naslovu [http://sodnapraksa.si/?q=avtor%20individualno%20prireditve&database\[SOVS\]=SOVS&database\[IESP\]=IESP&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815246556](http://sodnapraksa.si/?q=avtor%20individualno%20prireditve&database[SOVS]=SOVS&database[IESP]=IESP&_submit=i%C5%A1%C4%8Di&rowsPerPage=20&page=0&id=2010040815246556)
26. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP-UPB3). *Uradni list RS* št. 16/2007.
27. *Zakonodaja Evropske unije*. Najdeno 09. septembra 2016, na spletnem naslovu http://europa.eu/european-union/law_sl
28. Združenja SAZAS (2006-2013a). Dejavnost Združenja SAZAS. V *o SAZAS-u/dejavnosti*. Najdeno 3. septembra 2016 na spletni strani <http://www.sazas.org/o-sazas-u/dejavnost.aspx>
29. Združenje SAZAS (2006-2013b). Kaj je CISAC. V *Kaj je CISAC?*. Najdeno 6. septembra 2016 na spletnem naslovu <http://www.sazas.org/javnost/cisac-novice/kaj-je-cisac.aspx>
30. Združenje SAZAS (2006-2013c). Mednarodno sodelovanje. V *Dejavnosti*. Najdeno 5. septembra 2016 na spletnem naslovu <http://www.sazas.org/o-sazas-u/dejavnost.aspx>
31. Združenje SAZAS (2006-2013č). Popusti. V *Popusti za organizatorje koncertov in prirediteljev*. Najdeno 31. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.sazas.org/tarife-in-sporazumi/popusti-za-organizatorje-koncertov-in-prirediteljev.aspx>

32. Združenje SAZAS (2006-2013d). *Pravilnik o zaščiti glasbene avtorske pravice in delitvi avtorskih honorarjev*. Najdeno dne 07. septembra 2016 na spletnem naslovu <http://www.sazas.org/tarife-in-sporazumi.aspx>
33. Združenje SAZAS (2006-2013e). *Statut Združenja SAZAS*. Trzin: Združenje SAZAS
34. Združenje SAZAS (2006-2013f). Temeljne dejavnosti Združenja SAZAS. V *o SAZAS-u*. Najdene dne 30. avgusta 2016 na spletnem naslovu <http://www.sazas.org/o-sazas-u.aspx>
35. Združenje SAZAS (2006-2013g). Vsi skupni sporazumi. V *tarife in sporazumi*. Najdeno 31. avgusta 2016 na spletni strani <http://www.sazas.org/tarife-in-sporazumi.aspx>
36. Združenje SAZAS (2016). *Letno poslovno poročilo Združenja SAZAS za leto 2015*, Trzin: Združenje SAZAS
37. *Zgodovina Urada za intelektualno lastnino*. Najdeno 2. septembra 2016 na spletni strani <http://www.uil-sipo.si/uil/urad/o-uradu/zgodovina/>